

ПОРЯДОК

формування освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями денної та заочної форм навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки

1. Загальні засади

На виконання Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», зокрема перехідних та прикінцевих положень цього Закону, Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (п.6 розділ I наказу МОН України від 11.07.2019 р. № 977), Методичних рекомендацій для експертів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми (рішення НАЗЯВО протокол від 29.08.2019 р. №9), Рекомендації щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми (затверджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17.11.2020 р.) розроблено Порядок формування освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями денної та заочної форм навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки далі – Університет).

1.1. Під час розробки освітніх програм (освітньо-професійних/освітньо-наукових/освітньо-творчих програм) (далі – ОП), навчальних планів спеціальностей (ОП) керуватися Довідником користувача ЄКТС (Люксембург, 2015 р.), Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національною рамкою кваліфікацій (12.06.2019 р. № 509), Стандартом вищої освіти зі спеціальності за рівнем вищої освіти (за його наявності), Довідником кваліфікаційних характеристик професій, листом МОН України №1/9-239 від 28.04.2017 р. та цими рекомендаціями.

Цілі освітньої програми мають бути чіткими (відрізнятися від аналогічних програм), виокремлюватися своєю унікальністю та взаємопов'язані з місією та стратегією Університету.

1.2. До розроблення освітніх програм, навчального плану формування цілей та програмних результатів навчання залучаються здобувачі вищої освіти (через органи студентського самоврядування), стейкхолдери, випускники спеціальностей (ОПП), викладачі. Виявлення та врахування позицій і потреб стейкхолдерів має бути задокументовано (це можуть бути протоколи спільних зустрічей, засідань кафедр, круглих столів, семінарів, результати опитувань або аналізу відкритих джерел тощо). Гарант освітньої програми, випускова кафедра відповідають за розробку, моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм та, за необхідності, внесення змін до навчальних планів, їх затвердження у встановленому Університетом порядку.

1.3. Проект освітньої програми, навчального плану, не пізніше ніж за місяць до їх погодження на засіданні вченої ради факультету (інституту), обговорюється студентами, випускниками, викладачами, стейкхолдерами, адміністрацією Університету шляхом проведення

спільних засідань, круглих столів, зборів, оприлюднення проєкту освітньої програми, навчального плану у відкритих джерелах, на web-сторінці факультету (інституту), сайті Університету. За результатами громадського обговорення, проводиться засідання кафедри та вносяться відповідні зміни, доповнення до освітніх програм та навчальних планів, які обговорюються та затверджуються вченою радою факультету (інституту).

1.4. Навчальний план розробляється на весь період реалізації відповідної ОП підготовки фахівців певного освітнього рівня.

За умови прийняття нових стандартів вищої освіти, з метою урахування тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, регіонального контексту і досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм розробляється новий навчальний план і затверджується у встановленому Університетом порядку.

1.5. Освітня програма погоджується гарантом програми, керівником групи забезпечення, Вченою радою Університету, затверджується ректором та має бути оприлюднена на сайті Університету¹.

Навчальний план проходить експертизу в навчальному відділі, навчально-методичному відділі забезпечення якості вищої освіти, погоджується гарантом освітньо-професійної програми, завідувачами випускових кафедр, деканом факультету (інституту), проректором з навчальної роботи та рекрутації, погоджується Вченою радою Університету та затверджується ректором Університету.

1.6. Навчальні плани заочної форми складаються на основі затверджених навчальних планів денної форми навчання. Перелік усіх навчальних дисциплін і послідовність їх вивчення, загальний обсяг годин, види підсумкового контролю мають відповідати плану денної форми навчання (за винятком навчальної дисципліни фізичне виховання).

1.7. Університет дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП та навчальних планів.

2. Структура і зміст навчального плану освітньо-професійної програми

2.1. Згідно з Додатком до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, і Методичних рекомендацій для експертів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми (**Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми**):

«1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти і відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Чітка структура означає, що освітня програма є структурованою у контексті загального часу навчання (за семестрами/роками навчання), а також змістовно (якщо ЗВО має систему поділу освітніх компонентів на змістовні блоки, це відображено в ОП).

Взаємопов'язаність освітніх компонентів означає, що вони підпорядковані певній логіці навчання і викладання. Насамперед це стосується тих освітніх компонентів, що є передумовами для вивчення інших.

¹ Зразок формування освітньо-професійної/освітньо-наукової/освітньо-творчої програм

Обов'язкові освітні компоненти, включені до освітньої програми, мають у сукупності призводити до досягнення програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Програмні результати мають забезпечуватися, як правило, освітніми компонентами, що включені до нормативної складової освітньої програми.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством.

5. Освітня програма і навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

7. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності), за його відсутності – вимогам Національної рамки кваліфікацій.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання.

9. Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою (у разі її здійснення) узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти».

2.2. Оформлення навчальних планів має бути виконане відповідно до запропонованих зразків (*Додатки 2 – 13* – зразки навчальних планів денної форми навчання; *Додатки 14 – 25* – зразки навчальних планів заочної форми навчання).

2.3. Навчальний план формується за структурою, єдиною для всіх вищих навчальних закладів, та складається з розділів.

Графік навчального процесу визначає тривалість теоретичного навчання, екзаменаційних сесій, практик, державної атестації, канікул.

Графік навчального процесу (для денної форми навчання):

- тривалість навчального року – 52 тижні, крім випускового;
- тривалість семестрового контролю – 5 тижнів (як правило, 2 тижні триває зимова екзаменаційна сесія, 3 тижні – літня екзаменаційна сесія);
- теоретичне навчання, практична підготовка – 35 тижнів;
- державна атестація – не більше 4 тижнів;
- сумарна тривалість канікул – не менше 8 тижнів.

Для навчального плану заочної форми навчання графік навчального процесу відсутній.

План навчального процесу містить таку інформацію: порядковий номер дисципліни; назву дисципліни; форму семестрового контролю (залік або екзамен); поточний контроль, наявність курсової роботи (проекту); назви практики; загальний обсяг годин; кількість кредитів ЄКТС; обсяг аудиторних годин (лекції, практичні (семінарські), лабораторні, індивідуальні заняття (для спеціальностей факультету культури і мистецтв); обсяг позааудиторних годин (консультації); годин, виділених на самостійну роботу студентів (включно з годинами, які виділені студенту на підготовку до екзамену); розподіл аудиторних годин за курсами та семестрами (тижневе навантаження студентів, кількість аудиторних годин); посеместровий розподіл годин на лекції, практичні (семінарські), індивідуальні, лабораторні заняття; кількість тижнів (для заочної форми навчання – днів) у кожному семестрі; кількість кредитів у кожному семестрі.

План навчального процесу для денної та заочної форм навчання містить:

- цикл загальної підготовки – не більше 90 кредитів від загального обсягу кредитів ЄКТС;
- цикл професійної підготовки – не менше 90 кредитів від загального обсягу кредитів ЄКТС;
- цикл вибірових дисциплін – не менше 25% від загального обсягу кредитів ЄКТС (на рівні бакалавра – не менше 60 кредитів, на рівні магістра – не менше 23 кредитів).

Розподіл кредитів за циклами здійснюється відповідно до компетенцій, які визначені у стандарті вищої освіти спеціальності, за його відсутності – запропонованою кількістю кредитів.

Обов'язковою нормою є 25% для циклу вибірових дисциплін.

3. Структура навчального плану першого (бакалаврського) рівня

3.1. План навчального процесу (галузь знань 01 Освіта/Педагогіка) містить:

- 1) **Цикл загальної підготовки** – не більше ніж 90 кредитів від загального обсягу кредитів ЄКТС.

Нормативні навчальні дисципліни запропоновані Вченою радою Університету є уніфікованими.

Уніфікована дисципліна із вказаним обсягом годин включається в цикл загальної підготовки, якщо у стандарті вищої освіти зі спеціальності є компетенції, які вона забезпечує, і ці компетенції не є профільними.

Уніфікованими дисциплінами в межах університету є:

1. Україна в європейському історичному та культурному контекстах (4 кредити, форма контролю – залік);
2. Українська мова (за професійним спрямуванням) (4 кредити, форма контролю – екзамен);
3. Логіка або (Філософія) (4 кредити, форма контролю – залік);
4. Іноземна мова (за професійним спрямуванням) (10 кредитів, форма контролю – 2 заліки, 2 екзамени): 1-ий семестр – 1 кредит, 2-ий – 1 кредит, 3-ій – 1 кредит, 4-ий – 2 кредити, 5-ий – 1 кредит, 6-ий – 1 кредит, 7-ий – 1 кредит, 8-ий – 2 кредити;
5. Інформаційні технології в освіті (3 кредити, форма контролю – залік);
6. Фізичне виховання (2 кредити, форма контролю – залік). Дисципліну планувати протягом 1–2 семестрів (1,5 години аудиторних, 2 години в секціях), 3–7 семестри – факультативно, у секціях;
7. Творчий феномен Лесі Українки (2 кредити, форма контролю – залік);
8. Основи критичного мислення (2 кредити, форма контролю – залік);
9. Вступ до фаху.

У навчальних планах спеціальностей (ОП), з яких передбачається або здійснюється підготовка іноземних студентів та осіб без громадянства, навчальні дисципліни Українська мова (за професійним спрямуванням), Іноземна мова (за професійним спрямуванням) для такої категорії студентів подаються у форматі:

- Українська мова (за професійним спрямуванням)/Іноземна мова (за професійним спрямуванням) (4 кредити, форма контролю – екзамен);
- Іноземна мова (за професійним спрямуванням)/Українська мова (за професійним спрямуванням) (10 кредитів, форма контролю – 2 заліки, 2 екзамени): 1-ий семестр – 1 кредит, 2-ий – 1 кредит, 3-ій – 1 кредит, 4-ий – 2 кредити, 5-ий – 1 кредит, 6-ий – 1 кредит, 7-ий – 1 кредит, 8-ий – 2 кредити;

– **дисципліни циклу загальної підготовки (фахові)** мають бути уніфікованими в межах спеціальності (факультету (інституту)): назва дисципліни, кількість кредитів, форма контролю, кількість аудиторних годин, семестри (орієнтовно 25%).

2) **Цикл професійної підготовки** – не менше ніж 90 кредитів від загального обсягу кредитів ЄКТС.

– **Навчальні дисципліни (психолого-педагогічної підготовки) (загальноуніверситетські)** є уніфікованими й обов'язковими в межах Університету, якщо інше не передбачено стандартом вищої освіти.

Уніфікованими дисциплінами в межах Університету є:

1. Вікова фізіологія з основами гігієни (3 кредити, форма контролю – залік);

2. Педагогіка (6 кредитів, форма контролю – екзамен);

– Сучасні педагогічні технології (3 кредити);

– Методика виховної роботи (3 кредити);

3. Психологія (6 кредитів, форма контролю – екзамен);

– Основи психології (3 кредити);

– Вікова, педагогічна та спеціальна психологія (3 кредити);

4. Інклюзивна освіта (3 кредити, форма контролю – залік).

Якщо дисципліни, що входять до переліку обов'язкових (визначених Університетом), є фаховими для відповідної спеціальності, то вони вилучаються з блоку дисциплін психолого-педагогічної підготовки з відповідним збільшенням обсягу часу на професійну та практичну підготовку.

– **Навчальні дисципліни циклу професійної підготовки (фахові):** орієнтовно 50% навчальних дисциплін цього циклу мають бути уніфікованими в межах спеціальності (факультету), орієнтовно 20 кредитів може різнитися в переліку дисциплін того самого циклу освітнього і наукового спрямування. Обов'язковими складовими циклу має бути психолого-педагогічна практика (без відриву від навчання) та педагогічна практика (не менше 5 тижнів).

До нормативної складової навчальних планів ОП мають бути включені всі освітні компоненти, які забезпечують програмні результати.

Навчальні дисципліни циклу професійної підготовки повинні за обсягом мати не менше 4 кредитів, а форму контролю – екзамен.

– **Цикл вибірових дисциплін** (не менше ніж 60 кредитів – не менше 25% кредитів ОП), які плануються, як правило, з 3 по 8 семестр.

Для першого (бакалаврського) рівня (4 роки навчання – для денної форми та 4 або 5 років навчання – для заочної форми) початок, протяжність, кількість вибірових дисциплін у семестрах та роках навчання планувати самостійно, але уніфікувати у межах факультету (інституту).

Вибіркові дисципліни їх протяжність та кількість по семестрах для студентів, які навчаються на базі молодшого спеціаліста, або молодшого бакалавра визначені у шаблонах, які додаються та є обов'язковими для всіх факультетів (інститутів).

У навчальному плані передбачати лише планування часу (навчальне навантаження). Це означає, що у колонці «Назва дисципліни» вписуємо «Вибіркова дисципліна 1; Вибіркова дисципліна 2» і т. п.; вказуємо форму і семестр підсумкового контролю; кількість кредитів, аудиторних годин (без поділу на лекції, практичні (семінарські), лабораторні, індивідуальні) в залежності від дисципліни розподіл аудиторних годин може змінюватися щороку; вказуємо тижневе навантаження. Назви вибірових навчальних дисциплін пропонуються кафедрами та

будуть затверджуватися на вчених радах факультетів (інститутів) щорічно. На основі таких пропозицій формуватиметься каталог вибіркових дисциплін Університету.

До числа вибіркових навчальних дисциплін можуть включатися і практики. Кількість вибіркових дисциплін має бути достатньою для того, аби студент мав можливість здійснити вибір; дисципліни не повинні дублювати одна одну, мають бути актуальними та цікавими для студента.

Вибіркова дисципліна повинна мати за обсягом не менше ніж 3 кредити, а форму контролю – залік.

3.2. План навчального процесу (інші галузі знань) (назвемо умовно – наукового спрямування) складається з:

1) Цикл загальної підготовки – не більше 90 кредитів від загального обсягу кредитів ЄКТС.

– **Нормативні навчальні дисципліни**, запропоновані Вченою радою Університету, є уніфіковані в межах університету, *фахові* дисципліни уніфіковані в межах спеціальності (факультету (інституту)).

Уніфікована дисципліна включається у вказаний цикл, якщо в стандарті вищої освіти зі спеціальності є компетенції, які вона забезпечує, і ці компетенції не є профільними.

Уніфіковані дисципліни в межах Університету:

1. Україна в європейському історичному та культурному контекстах (4 кредити, форма контролю – залік);

2. Українська мова (за професійним спрямуванням) (4 кредити, форма контролю – екзамен);

3. Логіка або (Філософія) (4 кредити, форма контролю – залік);

4. Іноземна мова (за професійним спрямуванням) (10 кредитів, форма контролю – 2 заліки, 2 екзамени): 1-ий семестр – 1 кредит, 2-ий – 1 кредит, 3-ій – 1 кредит, 4-ий – 2 кредити, 5-ий – 1 кредит, 6-ий – 1 кредит, 7-ий – 1 кредит, 8-ий – 2 кредити;

5. Фізичне виховання (2 кредити, форма контролю – залік). Дисципліну планувати протягом 1–2 семестрів (1,5 години аудиторних, 2 години у секціях), 3–7 семестри – факультативно (у секціях);

6. Інформаційні технології в галузі знань (3 кредити, форма контролю – залік);

7. Основи права (3 кредити, форма контролю – залік);

8. Основи екології (3 кредити, форма контролю – залік);

9. Основи економічних знань (3 кредити, форма контролю – залік);

10. Психологія міжособистісної взаємодії (3 кредити, форма контролю – залік);

11. Охорона праці в галузі (3 кредити, форма контролю – залік);

12. Творчий феномен Лесі Українки (2 кредити, форма контролю – залік);

13. Основи критичного мислення (2 кредити, форма контролю – залік);

14. Вступ до фаху.

У навчальних планах спеціальностей (ОП), із яких передбачається або здійснюється підготовка іноземних студентів або осіб без громадянства, навчальні дисципліни Українська мова (за професійним спрямуванням), Іноземна мова (за професійним спрямуванням) для такої категорії студентів подаються у форматі:

– Українська мова (за професійним спрямуванням)/Іноземна мова (за професійним спрямуванням) (4 кредити, форма контролю – екзамен);

– Іноземна мова (за професійним спрямуванням)/Українська мова (за професійним спрямуванням) (10 кредитів, форма контролю – 2 заліки, 2 екзамени): 1-ий семестр – 1 кредит, 2-ий – 1 кредит, 3-ій – 1 кредит, 4-ий – 2 кредити, 5-ий – 1 кредит, 6-ий – 1 кредит, 7-ий – 1 кредит, 8-ий – 2 кредити.

– **Навчальні дисципліни циклу загальної підготовки (фахові)** мають бути уніфікованими в межах спеціальності (факультету (інституту)): назва дисципліни, кількість кредитів, форма контролю, кількість аудиторних годин, семестри (орієнтовно 25%).

Якщо дисципліни, що входять до переліку обов'язкових (визначених Університетом), є фаховими для відповідної спеціальності, то вони вилучаються з числа уніфікованих університетом дисциплін з відповідним збільшенням обсягу часу на професійну та практичну підготовку.

– **Цикл професійної підготовки** – не менше ніж 90 кредитів від загального обсягу кредитів ЄКТС, з яких орієнтовно 50% мають бути уніфіковані в межах спеціальності (факультету) та освітнього і наукового спрямування, не більше 20 кредитів – можуть різнитися.

Обсяг нормативної навчальної дисципліни циклу професійної підготовки повинен бути не менше 4 кредитів і мати форму контролю – екзамен.

– **Цикл вибірових дисциплін** – (не менше ніж 60 кредитів – 25% кредитів ОП), які плануються, як правило, з 3 по 8 семестри. У навчальному плані передбачати лише планування часу (навчальне навантаження).

Для першого (бакалаврського) рівня (4 роки навчання – для денної форми та 4 або 5 років навчання – для заочної форми) початок, протяжність, кількість вибірових дисциплін у семестрах та роках навчання планувати самостійно, але уніфікувати у межах факультету (інституту).

Вибіркові дисципліни їх протяжність та кількість по семестрах для студентів, які навчаються на базі молодшого спеціаліста, або молодшого бакалавра визначені у шаблонах, які додаються та є обов'язковими для всіх факультетів (інститутів).

До числа вибірових навчальних дисциплін можуть включатися і практики. Кількість вибірових дисциплін має бути достатньою для того, щоб студент мав можливість здійснити такий вибір; дисципліни не повинні дублювати одна одну, мають бути актуальними та цікавими для студента.

Вибіркова дисципліна повинна мати за обсягом не менше ніж 3 кредити, а форму контролю – залік.

4. Структура навчального плану другого (магістерського) рівня

4.1. План навчального процесу (галузь знань 01 Освіта/Педагогіка) містить:

1) Цикл загальної підготовки орієнтовно 40% (не більше 36 кредитів) від загального обсягу кредитів ЄКТС.

– **Нормативні навчальні дисципліни**, які пропонуються Університетом, є уніфікованими й обов'язковими в межах Університету (якщо інше не передбачено стандартом вищої освіти зі спеціальності).

Уніфікованими дисциплінами в межах Університету є:

1. Сучасні методики навчання (4 кредити, форма контролю – екзамен);
2. Наукова комунікація іноземною мовою (3 кредити, форма контролю – залік);
3. Конфліктологія та девіантологія (3 кредити, форма контролю – залік).

Орієнтовно 26 кредитів навчальних дисциплін загальної підготовки повинні збігатися за назвою, кількістю кредитів і аудиторних годин між спеціальністю галузі знань Освіта/Педагогіка та галуззю наукового спрямування в межах спеціальності (факультету).

2) Цикл професійної підготовки орієнтовно 60% (не менше 54 кредити) від загального обсягу кредитів ЄКТС, орієнтовно 12–15 кредитів уніфіковані в межах спеціальності (факультету) (освітнього і наукового спрямування); 12–16 кредитів можуть різнитися.

3) Цикл вибіркового дисциплін – не менше як 25 % (не менше 23 кредитів), які плануються з 1 по 3 семестр. У навчальному плані передбачати лише планування часу (навчальне навантаження – розподіл аудиторних годин може змінюватися, в залежності від дисципліни).

Вибіркові дисципліни їх протяжність та кількість по семестрах визначені у шаблонах, які додаються та є обов'язковими для всіх факультетів (інститутів).

У цей цикл можна включати дисципліни спеціальності (ОП), практики. Кожна з цих дисциплін повинна мати не менше ніж 3 кредити, а форму контролю – залік. Кількість вибіркового дисциплін має бути достатньою для того, щоб студент мав можливість здійснити такий вибір; дисципліни не повинні дублювати одна одну, мають бути актуальними та цікавими для студента.

4.2. План навчального процесу інших галузей знань (наукового спрямування) містить:

1) Цикл загальної підготовки орієнтовно 40% (не більше 36 кредитів) від загального обсягу кредитів ЄКТС:

– **Нормативні навчальні дисципліни**, які пропонуються Університетом, є уніфікованими й обов'язковими в межах Університету.

Уніфікованими дисциплінами є:

1. Інтелектуальна власність (2 кредити, форма контролю – залік);
2. Сучасні методики навчання (4 кредити, форма контролю – екзамен);
3. Наукова комунікація іноземною мовою (3 кредити, форма контролю – залік).

Орієнтовно 28 кредитів навчальних дисциплін загальної підготовки повинні збігатися за назвами, кількістю кредитів і аудиторних годин між галуззю знань «Освіта/Педагогіка» та галуззю наукового спрямування в межах спеціальності (факультету).

У цикл дисциплін загальної підготовки пропонується ввести навчальний курс Методологія і організація наукових досліджень в галузі знань.

Якщо дисципліни, що входять до переліку уніфікованих в межах Університету, є фаховими для відповідної спеціальності, то вони вилучаються з числа уніфікованих Університетом дисциплін з відповідним збільшенням обсягу часу на професійну та практичну підготовку.

– **Цикл професійної підготовки** – орієнтовно 60% (не менше 54 кредитів) від загального обсягу кредитів ЄКТС, із них 12–14 кредитів уніфіковані в межах спеціальності (факультету) (освітнього і наукового спрямування); 14–15 кредитів можуть різнитися.

3) Цикл вибіркового дисциплін – не менше 25% (23 кредити), які плануються з 1 по 3 семестр. У навчальному плані передбачати лише планування часу (навчальне навантаження).

– **Вибіркова частина навчальних планів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка та інших галузей знань (наукового спрямування)** становить не менше як 25% (не менше ніж 23 кредити) від загального обсягу кредитів ЄКТС, які плануються з 1 по 3 семестр. У навчальному плані передбачати лише планування часу (навчальне навантаження – розподіл аудиторних годин може змінюватися, в залежності від дисципліни).

Вибіркові дисципліни їх протяжність та кількість по семестрах визначені у шаблонах, які додаються та є обов'язковими для всіх факультетів (інститутів).

У цей цикл можна включати фахові дисципліни спеціальності (ОПП), практики. Кожна з цих дисциплін повинна мати не менше 3 кредитів, а форму контролю – залік. Кількість вибірових дисциплін має бути достатньою для того, щоб студент мав можливість здійснити такий вибір; дисципліни не повинні дублювати одна одну, мають бути актуальними та цікавими для студента.

5. Порядок формування навчального плану

5.1. Назва галузі знань, спеціальності, освітньо-професійної програми повинні відповідати інформації, яка міститься у Відомостях щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти відповідно до яких здійснюється підготовка фахівців у ЗВО, та (або) Сертифікату про акредитацію спеціальності та (або) освітньо-професійної програми. У навчальному плані зазначається назва і вид освітньої програми (освітньо-професійна, освітньо-наукова, освітньо-творча), кваліфікація, яку отримує студент за відповідним освітнім ступенем після завершення навчання (успішного виконання навчального плану).

У навчальному плані пропонується зазначати дві кваліфікації: освітню і професійну.

Освітня кваліфікація визначається стандартом вищої освіти зі спеціальності (за наявності). В освітній кваліфікації можна зазначати як спеціалізацію назву освітньо-професійної програми (в лапках з великої літери).

Професійну кваліфікацію формулювати відповідно до Класифікатора професій з урахуванням змісту ОПП. У випадку спеціальності галузі знань 01 Освіта/Педагогіка професійна кваліфікація на рівнях і бакалавра, і магістра повинна включати слово «вчитель...». Слово «викладач...» можна писати лише для освітнього рівня «магістр» у випадку спеціальностей галузей знань наукового спрямування, але тільки за умови, що ОПП і навчальний план включають відповідну педагогічну складову (навчальні дисципліни, практики тощо).

Наприклад, для освітньо-професійної програми Українська мова та література. Світова література зі спеціальності 035 Філологія ступеня бакалавра

освітня кваліфікація матиме такий вигляд: *Бакалавр філології зі спеціалізації «Українська мова та література. Світова література»;*

професійна кваліфікація матиме такий вигляд: *Фахівець з української та польської мов, української та світової літератури.*

Для освітнього ступеня магістра

освітня кваліфікація матиме такий вигляд: *Магістр філології зі спеціалізації «Українська мова та література. Світова література»;*

професійна кваліфікація може мати такий вигляд: за умови наявності педагогічної складової в ОПП та навчальному плані – *Викладач української мови, української та світової літератури закладу вищої освіти*; якщо педагогічна складова відсутня – *Науковий співробітник, фахівець з української мови, української та світової літератури.*

Для освітньо-професійної програми Середня освіта. Українська мова та література. Світова література зі спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) ступеня бакалавра

освітня кваліфікація матиме такий вигляд: *Бакалавр середньої освіти зі спеціалізації «Середня освіта. Українська мова та література. Світова література»;*

професійна кваліфікація матиме такий вигляд: *Вчитель української та польської мов, української та світової літератури закладу загальної середньої освіти;*

для ступеня магістра

освітня кваліфікація матиме такий вигляд: *Магістр середньої освіти зі спеціалізації «Середня освіта. Українська мова та література. Світова література»;*

професійна кваліфікація матиме такий вигляд: *Вчитель української та польської мов, української та світової літератури закладу загальної середньої освіти.*

5.2. Загальний термін навчання:

– за освітнім рівнем «бакалавр» для денної форми навчання становить 3 роки 10 місяців. Для заочної форми тривалість навчання може перевищувати термін навчання денної форми на 25% (1 навчальний рік);

– за освітнім рівнем «магістр»:

за освітньо-професійною програмою підготовки термін навчання становить 1 рік 4 місяці (90 кредитів) для денної і заочної форм навчання;

за освітньо-науковою програмою підготовки термін навчання становить 1 рік 10 місяців (120 кредитів) для денної і заочної форм навчання.

5.3. Тривалість теоретичного навчання на один навчальний рік для студентів денної форми навчання складає, як правило, 18 тижнів в осінньому семестрі та 17 – у весняному. Тривалість семестрів і дата початку теоретичних (аудиторних) занять можуть бути змінені у випадку проведення виробничих практик із відривом від навчання.

Тривалість семестрів (заліково-екзаменаційних сесій) для заочної форми навчання (додаткові оплачувані відпустки) становить для студентів 1–2 курсу – 30 календарних днів щорічно; на 3 і наступних курсах – 40 календарних днів щорічно. Враховуючи особливості фахової підготовки і навчального навантаження, студентів можна викликати на навчання в міжсесійний період (до 80 годин на навчальний рік (10 днів на рік)).

5.4. Навчальні плани денної форми формуються з урахуванням вимог кредитно-трансферної системи навчання. Кредит передбачає всі види навчальної діяльності: лекції, практичні (семінарські), індивідуальні (для спеціальностей (ОП) факультету культури та мистецтв), лабораторні заняття, консультації, самостійну роботу, проміжний та підсумковий контроль. Практики, курсові роботи (проекти) також визначаються в кредитах. Кредити присвоюються за всіма видами навчальної діяльності студента, які передбачають оцінювання навчальних досягнень.

5.5. Нормативна кількість залікових одиниць для підготовки бакалавра становить 240 кредитів, магістра – 90–120 кредитів. Один кредит – 30 годин. На один навчальний рік відводиться 60 кредитів, на семестр – як правило 30.

5.6. Аудиторна робота включає: лекції, практичні (семінарські), індивідуальні (для спеціальностей (ОП) факультету культури та мистецтв), лабораторні заняття, заліки, екзамени, які проводяться за затвердженням в установленому порядку розкладом.

Обсяг аудиторного навантаження за освітнім рівнем «бакалавр» (денної форми навчання) становить:

– на 1–3 курсах – як правило, від 1/3 (34%) до 1/2 (50%) від загального обсягу (18–26 годин тижневого навантаження);

– на 4 курсі – як правило, 1/3 (34%) від загального обсягу (18–22 години тижневого навантаження).

При цьому важливо зважати на те, що кількість аудиторних годин в одному кредиті ЄКТС може відрізнятися залежно від галузі знань та спеціальності: підготовка у сфері природничих наук, інженерних спеціальностях тощо потребує більшого часу на роботу в лабораторіях та

практичну підготовку, у той час при підготовці студентів за спеціальностями соціально-гуманітарного спрямування більше часу має виділятися на самостійну роботу студента.

Обсяг аудиторного навантаження за освітнім рівнем «магістр» (денної форми навчання) становить 1/3 (34%) від загального обсягу (16–18 годин тижневого навантаження).

5.7. Обсяг навчального навантаження студента (трудомісткість навчання) встановлюється в академічних годинах.

Обсяг аудиторного навантаження має бути кратним кількості тижнів.

Кількість аудиторних годин із навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання повинна становити не менше 1/4 від аудиторних годин навчальної дисципліни денної форми навчання. Річне аудиторне навантаження для студентів заочної форми навчання для освітнього рівня «бакалавр», зазвичай, не повинно перевищувати 1160 годин, для рівня «магістр» – 240 годин.

5.8. Позааудиторна робота включає консультації, які організовуються в позааудиторний час за окремим графіком, затвердженим в установленому порядку. Для заочної форми навчання консультації проводяться в період сесій та міжсесійних занять.

У навчальних планах консультації обраховуються для денної форми навчання – 6% від загального обсягу годин, на заочній формі навчання – 12%.

5.9. Рекомендований обсяг навчальної дисципліни – 4 і більше кредитів ЄКТС. Планування дисциплін обсягом 3 кредити здійснюється у виняткових випадках. Оптимальний обсяг однієї нормативної навчальної дисципліни на семестр має становити 5–6 кредитів ЄКТС. За освітнім рівнем «бакалавр» планувати не більше 60–65 дисциплін (не більше 16 дисциплін в рік). Вивчення кожної навчальної дисципліни має завершуватись заліком або екзаменом. Якщо дисципліна викладається впродовж декількох семестрів, проміжний контроль може бути у формі контрольної роботи. Сумарна кількість заліків та екзаменів (включаючи практики та курсові роботи (проєкти)) за семестр не повинна перевищувати 8 форм контролю (не більше 5 екзаменів).

5.10. Кількість курсових робіт (проєктів) не повинна перевищувати 3 (якщо інше не передбачено стандартом вищої освіти зі спеціальності) із навчальних дисциплін, які є базовими для спеціальності (освітньо-професійної програми). Курсова робота (проєкт) з дисципліни оцінюється окремо, за її виконання студентові присвоюються кредити ЄКТС, що має бути відображено у навчальному плані (орієнтовний обсяг – 2–3 кредити), як правило, окремою графою та враховуватися в числі 16 дисциплін. Курсова робота (проєкт) не виконується в першому та останньому семестрах (якщо інше не передбачено стандартом вищої освіти). Курсова робота (проєкт) на освітньому рівні «магістр» не планується (якщо інше не передбачено стандартом вищої освіти).

Види практик (навчальна та виробнича) із зазначенням назви практики, семестру проходження, кількості тижнів (для заочної форми навчання – днів або тижнів) і кредитів визначаються випусковими кафедрами (або стандартом за його наявності). За кожен тиждень практики встановлюється 1–1,5 кредити. При цьому практики як етап підготовки фахівця входять до числа навчальних дисциплін.

Навчальна практика, як правило, планується на 1–2 курсах з метою отримання первинних професійних знань та навичок. Практика може проводитись під час теоретичного навчання (не забирати навчальних тижнів), а також бути з відривом від теоретичного навчання. Для ОПП, де програма практики передбачає виїзд за межі міста, до назви практики треба додати – «з виїздом».

Виробничу практику рекомендується планувати на 3–4 курсах для закріплення та поглиблення теоретичних знань, практичних навичок і планувати, як правило, з відривом від теоретичного навчання. Рекомендується також визначити педагогічну практику як різновид виробничої. Для освітнього рівня «магістр» асистентську, переддипломну практики визначаємо також різновидом виробничої.

У випадку, коли державною атестацією є випускна кваліфікаційна робота, на її написання необхідно виділяти кредити. У таких випадках можливе таке формулювання – виробнича практика із написанням випускної кваліфікаційної роботи, або назва практики із написанням випускної кваліфікаційної роботи. Такий вид практики може плануватися протягом декількох семестрів.

5.11. Проміжний контроль може плануватися у формі контрольних робіт, які зазначаються у навчальних планах для нормативних навчальних дисциплін (4 кредити – 1 контрольна робота). Проміжний контроль може плануватися також для дисциплін, які є фундаментальними та читаються протягом кількох семестрів і не в усіх семестрах мають форму контролю.

5.12. Види державної атестації (прописується семестр): на освітньому рівні «бакалавр» у навчальний план включається комплексний кваліфікаційний державний екзамен, для рівня «магістр» – випускна кваліфікаційна робота і/або державний екзамен, якщо інше не передбачене стандартом вищої освіти.

Якщо стандарт вищої освіти передбачає атестацію у формі захисту випускної кваліфікаційної роботи, випускові кафедри можуть вводити у навчальний план освітньо-професійної програми і кваліфікаційний іспит, якщо для цього є підстави та обґрунтування.

6. Вимоги до кадрового забезпечення підготовки фахівців за навчальним планом

6.1. Вимоги до кадрового забезпечення підготовки фахівців за навчальним планом сформовані відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. №1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 р. №347) та наказу МОН України від 11.07.2019 р. №977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».

Згідно з п. 2.4. Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності **кваліфікація викладача (науково-педагогічного працівника) відповідно до спеціальності** – «кваліфікація особи, підтверджена документом про освіту чи науковий ступінь із відповідної спеціальності або підтверджена науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за відповідною спеціальністю за не менш як сімома видами чи результатами, переліченими в пункті 30 цих Ліцензійних умов».

Відповідно до п. 28 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності: «Науково-педагогічні та наукові працівники, які здійснюють освітній процес, повинні мати **стаж** науково-педагогічної діяльності **понад два роки** та рівень наукової та професійної активності, який засвідчується виконанням **не менше чотирьох видів та результатів** з перелічених у пункті 30 цих Ліцензійних умов.

Для другого (магістерського) рівня вищої освіти кадровий склад закладу освіти повинен включати з розрахунку на кожні 10 здобувачів освітнього ступеня магістра одного викладача, який має кваліфікацію відповідно до спеціальності, науковий ступінь або вчене звання.

Для третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня (доктор філософії/доктор мистецтва) кадровий склад закладу освіти повинен включати з розрахунку на кожних два здобувачі освітнього ступеня доктора філософії/ доктора мистецтва одного викладача, який має

науковий ступінь та/або вчене звання, а також кваліфікацію відповідно до спеціальності, підтверджену науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за відповідною спеціальністю за не менш ніж сімома видами чи результатами, переліченими у пункті 30 цих Ліцензійних умов».

Відповідно до п. 29 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності: «Група забезпечення спеціальності у кожному підрозділі закладу освіти, де здійснюється підготовка за спеціальністю, повинна складатися з науково-педагогічних або наукових працівників, які **працюють у закладі освіти за основним місцем роботи і мають кваліфікацію відповідно до спеціальності та які не входять (входили) до жодної групи забезпечення такого або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі.**

При цьому склад групи забезпечення повинен відповідати таким вимогам:

частка тих, хто має науковий ступінь та/або вчене звання, встановлюється для найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність, і становить не менше 50% загальної кількості членів групи забезпечення для рівня бакалавра, 60% – магістра, доктора філософії;

частка тих, хто має науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора, встановлюється для найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність, і становить не менше 10% загальної кількості членів групи забезпечення для рівня бакалавра, 20% – магістра, 30% – доктора філософії/доктора мистецтва.

Під час розрахунку показників для спеціальностей галузей знань 01 Освіта/Педагогіка, 02 Культура і мистецтво, спеціальності 191 Архітектура та містобудування, звання «народний артист», «народний художник», «народний архітектор», «народний вчитель», «заслужений діяч мистецтв», «заслужений тренер України» **прирівнюються до вченого звання професора, звання «заслужений артист», «заслужений художник», «заслужений архітектор», «заслужений вчитель», «заслужений працівник культури», «заслужений майстер спорту України», «заслужений працівник освіти», «заслужений майстер народної творчості України» – вченого звання доцента.**

Кількість членів групи забезпечення є достатньою, якщо на одного її члена припадає не більше 30 здобувачів вищої освіти всіх рівнів, курсів та форм навчання з відповідної спеціальності (для дистанційної форми навчання не більше 60 здобувачів)».

6.2. Критерій 6 (Людські ресурси) оцінювання якості освітньої програми (Додаток до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти) передбачає можливість і право закладу вищої освіти залучати до організації та реалізації освітнього процесу роботодавців (п. 3), а також професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців – до аудиторних занять (п. 4).

6.3. ЗВО при виборі викладача для читання тієї чи іншої навчальної дисципліни враховує його професіоналізм і спроможність забезпечити викладання відповідно до цілей освітньої програми. Академічна та/або професійна кваліфікація викладача повинна відповідати тим дисциплінам, які він викладає.

Упорядники рекомендацій: начальник навчального відділу доц. Заєць Л. О.

Заступники начальника навчального відділу к.псих. наук Пашкіна А. М., к.п.н. Марценюк І. П.

Схвалено Вченою радою ВНУ імені Лесі Українки Зміни та доповнення внесено рішенням Вченої ради від 26.02.2021 р., протокол № 2

Погоджено:

Проректор з навчальної роботи та рекрутації

проф. Ю.В. Громик